

яке дає право на отримання зазначеної пільги). Крім зазначених заходів, доцільно також встановити верхню межу доходу, яка дає право на користування пільговим проїздом.

Окремі житлові пільги, які надаються за професійною ознакою в умовах обмеженості бюджетних ресурсів можна було б відмінити, залишивши право

на отримання службового жилого приміщення на строк виконання відповідних повноважень. Це дозволить значно зменшити бюджетні витрати.

Впровадження запропонованих заходів на практиці дасть змогу розв'язати окремі проблеми надання соціальних пільг та покращити соціальний захист в Україні.

Література:

1. Головатий М.Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінол.-понятійн. слов. / М.Ф. Головатий, М.Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.
2. Гошовська В.А. Соціальна реальність у контексті розбудови демократичного суспільства: навч. посіб. / В.А. Гошовська. – К.: НАДУ, 2008. – 292 с.
3. Енциклопедія бізнесмена економіста менеджера: наукове видання / за ред. Романа Дяківа. – К.: Міжнародна економічна фундація, 2000. – 703 с.
4. Кліщук Б. Удосконалення механізмів надання пільг / Богдан Кліщук, Людмила Котусенко, Ірина Орлова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.case-ukraine.com.ua>.
5. Коваль О.Я. Реформування пільг і привілеїв в Україні – наближення до європейських стандартів / Коваль О.Я., Тарасенко Л.Л., Яцків Т.Г. – Львів: Галицький друкар. – 2009. – 216 с.
6. Пивоварська К.Б. Соціальні пільги: сучасний стан і перспективи розвитку / Пивоварська К.Б. // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації професійних спілок України. – 2010. – № 1. – С. 27–31.
7. Синчук С. Соціальні пільги як вид соціального забезпечення в Україні / Світлана Синчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lawyer.org.ua/?d=311&i=&w=r>.

Казмірчук Олег Вікторович, головний спеціаліст відділу розвитку підприємництва та регуляторної політики Головного управління економіки Тернопільської обласної державної адміністрації

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ БІЗНЕСУ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Від розвитку підприємництва залежить відродження вітчизняного товаровиробника, створення цивілізованого внутрішнього ринку товарів і послуг. Створюючи нові робочі місця, підприємство сприяє якісному зростанню Державного та місцевих та бюджетів через збільшення податкових надходжень від розширення кола платоспроможних платників. Реагуючи на

зміни економічної кон'юнктури більш ефективно, малий бізнес швидше пристосовується до нових умов, він здатний оперативним перебудовувати виробничий процес, налагоджувати виробництво нової номенклатури продукції, заповнюючи існуючі прогалини на ринку. При цьому діяльність суб'єктів малого бізнесу зорієнтована здебільшого на задоволення місцевих потреб у то-

варах та послугах – соціальних потреб населення [1].

Від конкурентоспроможності малого бізнесу значно залежить і конкурентоспроможність економіки в цілому.

Вивчаючи конкурентоспроможність регіонів України у 2012 р. українським Фондом «Ефективне управління» розглядалася найбільш проблемна для України складова інституцій (бізнес), з акцентом на ефективність державних інституцій. Але далеко не все залежить від держави і ефективності її втручання в економіку країни – роль і відповідальність самого бізнесу не можна недооцінювати [2].

Корупція стимулюється негласною згодою бізнесу діяти за незаконними схемами, робоча сила недостатньо кваліфікована через небажання компаній вкладати кошти в розвиток своїх співробітників, конкуренція на ринку недосконала, оскільки не всі хочуть грати за чесними і відкритими правилами, є труднощі з отриманням позикових коштів, тому що стандарти звітності та прозорість у бізнесі далекі від ідеалу, новітні технології не отримують належного поширення, тому що найчастіше бізнес до цього морально і технологічно просто не готовий, і т.д. [2]

Щоб відповісти на питання, якою мірою бізнес має прагнення і можливість здійснювати внесок у зростання конкурентоспроможності країни, у 2013 р. Фондом «Ефективне управління» були досліджені фактори, які визначають рівень розвитку бізнесу – як «м'які», так і «жорсткі».

До числа «м'яких» факторів можна віднести ті, які більшою мірою базуються на взаємодії з людьми чи спільнотами, тоді як «жорсткі» фактори, на-

самперед, базуються на використанні технологій [2].

До факторів, які визначають рівень розвитку бізнесу, і які можна оцінити на основі показників, що входять до індексу глобальної конкурентоспроможності, були віднесені наступні: адаптивність бізнесу та корпоративне управління; корпоративна етика, корпоративна соціальна відповідальність і кадрова політика; інновації та бізнес-процеси; корпоративні фінанси. Поділ факторів, що формують конкурентоспроможність країни на ті, які визначаються державою, і ті, на розвиток яких впливає бізнес, цілком виправданий. Насамперед, це звичний поділ в економіці на макро- та мікро-рівні. Більше того, це важливо зараз, коли глобальна економіка все ще не вийшла із зони кризи і в найближчому майбутньому ситуація в ній залишиться нестабільною, згідно з визначенням звіту Всесвітнього економічного форуму Global Risks 2013. Поділ ризиків для світової економіки на два рівні підтверджується і Lloyd's Risk Index 2013, згідно з яким ключові глобальні ризики мають як регуляторний характер (посилення оподаткування, жорсткість законодавства), так і економічний (втрата споживачів, підвищення вартості та зниження доступності кредитування, зростання цін на ресурси) [2].

Такий підхід особливо актуальний для України, оскільки ріст економіки в 2012–2013 рр. став поступово зменшуватися і економіка перейшла до зони ризику. Україна отримала лише 25-е місце з 27 провідних економік, що розвиваються, в світовому рейтингу Emerging Markets Opportunity Index 2012 (розраховується на основі показ-

ників обсягу економіки і прогнозів її зростання). У 2013 р. провідні рейтингові агентства – Fitch, Moody's, S&P – знижували свої прогнози та рейтинги для України. Зрештою, Current Country Risk Classifications (присвоюється ОЕСР) для України в 2013 р. залишається на критичному рівні (7, така сама оцінка була в кризові роки кінця 1990-х і 2000-х рр.). [2].

Результати досліджень сучасних фахівців свідчать про те, що в цілому український бізнес недостатньо розвинений для того, щоб успішно конкурувати в умовах глобальної економіки. У ряді випадків, отримані оцінки знаходяться на рівні останніх позицій світового рейтингу або ж, у більшості випадків, відстають від оцінок основних порівнюваних¹ країн [2].

Для підвищення конкурентоспроможності України, в цей процес неодмінно повинна втрутитися держава, оскільки подальше самовільний розвиток світових показників якості підприємництва в Україні є неприпустимим.

Держава у цьому напрямку повинна здійснити наступні кроки:

- розробити цільову державну програму підвищення конкурентоспроможності бізнесу в державі та залучити до аналізу її виконання експертів з незалежних дослідницьких установ та науковців;

- посилити участь бізнесу у розробці та виконанні програм розвитку під-

приємництва та підвищення конкурентоспроможності;

- забезпечити проведення практичних семінарів та навчальних заходів для представників малого бізнесу з метою ознайомлення їх з тими факторами, які впливають на конкурентоспроможність бізнесу на світовому рівні та ініціювати проведення конкурсів між суб'єктами бізнесу за відповідними критеріями конкурентоспроможності;

- створити незалежну експертну комісію до якої включити провідних іноземних фахівців з метою розв'язання проблем бізнесу;

- забезпечити створення пільгових умов оподаткування та кредитування суб'єктів малого бізнесу, які мають високі показники рівня конкурентоспроможності.

Отже, стан розвитку бізнесу в Україні свідчить про необхідність створення чіткої, виваженої та послідовної державної політики, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності бізнесу та вирішенню сучасних проблем підприємництва.

---

¹ Під «порівнюваними країнами» маються на увазі колишні республіки СРСР, колишні соціалістичні країни, а також, в окремих випадках, порівнювані за своїм обсягом та іншими параметрами економіки, що розвиваються, наприклад, Туреччина.

Література:

1. Шпак В.І. Розвиток малого підприємництва в Україні (на прикладі Української видавничо-поліграфічної компанії «Експерес-Об'ява»): Наук. вид. / В.І. Шпак. – К.: МАУП, 2004. – 128 с.
2. Звіт про конкурентоспроможність регіонів України 2013 р. / [Т. Бойко, І. Гончаренко, Н. Дмитрюк, В. Коваленко та ін.]. – Україна: Фонд «Ефективне управління», 2013. – 232 с.

Коваль Світлана Любомирівна, доцент кафедри фінансів Тернопільського національного економічного університету, к.е.н., доцент

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Стилка банківська система є обов'язковою умовою стабільного соціально-економічного зростання в Україні. Банківські установи України проходять складні випробування в умовах частих змін в економічній та політичній ситуації, яка складається в країні. Такі зміни в умовах функціонування, незахищеність від зовнішнього середовища, вплив негативних внутрішніх факторів зумовлюють необхідність до постійного удосконалення банківської діяльності та пристосування до нових умов.

Однією із проблем, які необхідно постійно приділяти увагу вітчизняній банківській системі є підвищення ефективності банківської діяльності. Діяльність банківських установ є комерційною діяльністю, яка спрямована на отримання доходів на вкладений капітал. Разом з тим, світова фінансово-кредитна криза, політична нестабільність негативно вплинули на фінансові результати діяльності вітчизняних банків і зумовили кризові явища у вітчизняній банківській системі. Збиткова діяльність стала основним стримую-

чим чинником подальшого підвищення рівня капіталізації банківського сектору, підвищення його стабільності, стійкості і подальшого розвитку.

Саме тому, питання, які пов'язані із позитивними фінансовими результатами діяльності банківських установ є одними із найважливіших, оскільки від них залежить не лише стійкість вітчизняної банківської системи, а подальший розвиток економіки України.

Аналіз праць, у яких вчені-економісти, практики досліджували фінансові результати діяльності дозволило зробити висновок про відсутність єдиного та однозначного підходу до розуміння терміну «фінансові результати». Це поняття є об'єктом дослідження науковців та фахівців у сфері економіки, фінансів, юридичних наук, бухгалтерського обліку однак єдності у тлумаченні не досягнуто.

У процесі вивчення нормативно-правових актів виявлено, що вітчизняне законодавство не розглядає термін «фінансові результати». Так, Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати»